

Dokumentation av arbetet mot diskriminering och kränkande behandling

TOMTBERGA 2

2021

Innehållsförteckning

- 1. Utvärdering av föregående dokumentation**
- 2. Barnens deltagande i dokumentationsarbetet**
- 3. Främjande arbete**
  - 3.1 Trygghet
  - 3.2 Självkänsla
  - 3.3 Empati
  - 3.4 Respekt
- 4. Förebyggande arbete**
  - 4.1 Kartläggning av riskfaktorer
  - 4.2 Målformulering
  - 4.3 Insatser
- 5. Åtgärdande arbete**
- 6. Förankring**
- 7. Uppföljning och utvärdering**
- 8. Bilagor**
  - 8.1 Definition av begrepp
  - 8.2 Lagtexter
  - 8.3 Reflektionsprotokoll
  - 8.4 Jämställdhetsplanering
- 9. Källor**

1. Utvärdering av föregående dokumentation

Redogör för de åtgärder från förra året som genomförts såväl som de som inte genomförts. Redogör för vilka mål som uppnåtts samt hur ni vill gå vidare.

Under året som gått har det gjorts 4 jämställdhetsplaneringar/utvärderingar som finns i unikum och där det kommer att läggas in nya för 2021. Arbetet rör sig om att alla ska känna sig som en del av gruppen, att det ska finnas närvarande vuxna, att bygga relationer och att ta tillvara barn och vuxnas avtryck på avdelningen.

Vi fortsätter arbeta med barns integritet för att barnen ska öka sin självkänsla och lära sig att respektera sina egna och andras gränser. Detta är ett värdegrundsarbete som ständigt pågår men där vi under v. 46-47 jobbar mer intensivt.

Aktiviteter/förhållningssätt från förra året som genomförts/inte genomförts:

- Stopp händer och samtal om betydelsen av att lyssna på stopp.
- Stoppskylt på toaletterna, respektera om man vill vara i fred.
- Tittat på programmet "Djuren på Djuris" (UR) och prat kring det.
- Kamratsol sitter uppsatt som återkommande hjälpmedel vid konflikter.
- Spelat spel för att träna turtagning och respektera gemensamma regler.
- Skapat gemensamma regler på avdelningen för att skapa trygghet och trivsel.
- Uppmuntrar barnen att hjälpa sin kamrat ex vid på/avklädning av ytterkläder.
- Barnen har samarbetat kring deras lek miljö.
- Personal går in direkt i de situationer där det förekommer någon form av diskriminering och ganska kraftfullt stävjar det med prat osv.

Material vi använt oss av:

- Kompisböcker har lästs samt de kompisböcker som baserar på barnkonventionen.

Mål som uppnåtts:

- Barnen har tagit till sig det vi förmedlat med våra aktiviteter som ex ordet stopp samt att vara en god kamrat. Många vet hur man är en god kamrat och vi arbetar kontinuerligt med trygghet och trivsel.
- Sättet som vi pedagoger pratar om jämställdhet och diskriminering ex att man håller en kompis i handen eller kan sitta bredvid en kompis oavsett vem, ger resultat. Även att om någon säger nej om ex slå på rumpan eller gå in till varandra på toaletten, att man får respektera det.

Hur går vi vidare:

- Vi fortsätter med det inslagna spåret och låter det utvecklas ytterligare. Vi tycker också att våra värdeord är viktiga att ha med i vardagen trygghet, empati, respekt och ansvar.
- Fortsätter att arbeta med tio små kompisböcker baserad på barnkonventionen.

2. Barnens deltagande i dokumentationsarbetet

Barnen ska vara delaktiga och medverka i dokumentationsarbetet, till exempel trygghetsvandring, barnintervjuer, Kompis-sol.

Barnen har varit delaktiga och utformat kompis-sol utifrån samtal/reflektioner av kompisböckerna.

Stopphänderna var barnen delaktiga med att göra.

”Djuren på Djuris” var ett arbete som gjorde stort intryck på barnen. De har vid flera tillfället valt/frågat om att få titta och arbeta med det igen.

Barnen har även tecknat vad de är rädd för.

Arbetet med kompisböckerna är ett roligt arbete och barnen deltar med stort engagemang.

3. Främjande arbete

Att stärka de positiva förutsättningarna för alla människors lika värde, förskolans ledord.

Det främjande arbetet pågår hela tiden och bedrivs i ett långsiktigt perspektiv. Det sker målinriktat och kontinuerligt. Syftar till att förstärka respekten för allas lika värde.

Vårt främjande arbete:

- Pedagogerna är goda förebilder.
- Vi ska respektera varandra och känna till de sju diskrimineringsgrunderna.
- Pedagogerna är lyhörda för barnens känslor och behov.
- Utveckla barnens empati, viljan att hjälpa alla.
- Ha respekt för allt levande och omsorg om vår närmiljö.
- Ha god samverkan med vårdnadshavare och skola.

Jämställdhet i förskolan

Huvudmannens mål: *I våra förskolor arbetar vi för alla människors lika värde, jämställdhet mellan könen, människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet.*

Jämställdhetsarbetet ska genomsyra pedagogiken i vardagen.

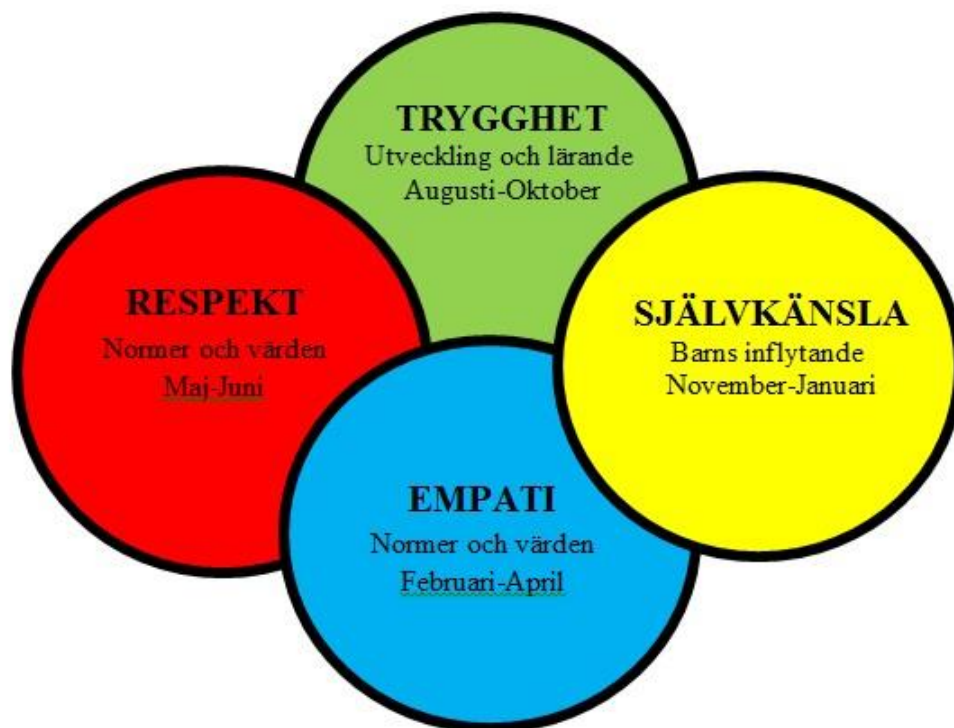
Personalen ska medvetet arbeta för att motverka könsstereotypa mönster bland både barn och vuxna.

För att jämställdhetsåtgärder verksamma inriktar vi oss på följande områden:

- Systematiskt kvalitetsarbete
- Pedagogiska arbetssätt
- Kompetensutveckling
- Pedagogiska lärmiljöer
- Vårdnadshavares delaktighet

Ansvariga för att dokumentationen följs är respektive rektor samt verksamhetschefen för förskolorna i Östhammars kommun.

Vi kommer vara lyhörda för barnens önskemål och behov samt bryta ner läroplanens mål till konkreta mål i verksamheten. Vi kommer att arbeta månadsvis med fyra grundpelare inom jämställdhet; trygghet, självkänsla, empati och respekt.

Mål i Lpfö18

3.1 Trygghet

Pedagoger som är lyhörda och finns nära till hands för att lätt kunna avläsa barnets signaler. När barnet känner förtroende för pedagoger under inskolningen får barnet en trygg bas och kan på så sätt utforska sin omgivning och ta lärdom av den.

Förskolan ska ge varje barn förutsättningar att utveckla

- *sin identitet och känner trygghet i den samt medvetenhet om rätten till sin kroppsliga och personliga integritet*

3.2 Självkänsla

Pedagoger som uppmuntrar och lyfter det positiva hos varje enskilt barn stärker barnets självbild. Pedagoger vägleder barnet hur det egna agerandet påverkar omgivningen.

Förskolan ska ge varje barn förutsättningar att utveckla

- *förmåga att ta ansvar för sina egna handlingar*
- *demokratiska principer och förmåga att samarbeta och fatta beslut i enlighet med dem*

3.3 Empati

Viljan att hjälpa andra, förmåga att leva sig in i andra människors situation.

Förskolan ska ge varje barn förutsättningar att utveckla

- *förmåga att ta hänsyn till och leva sig in i andra människors situation samt vilja att hjälpa andra*
- *förståelse för att alla människor har lika värde och de mänskliga rättigheterna*

3.4 Respekt

Man måste inte tycka som andra eller tycka om alla men vi ska kunna respektera andras åsikter och personligheter.

Förskolan ska ge varje barn förutsättningar att utveckla

- *öppenhet, respekt, solidaritet och ansvarstagande*
- *ett växande ansvar och intresse för hållbar utveckling och att aktivt delta i samhället*

Våra ledord på förskolan är att verksamheten ska vara rolig, trygg och lärorik för alla barn som deltar!

4. Förebyggande arbete

Identifiera alla riskfaktorer och beskriv alla insatser som ska genomföras under året för att nå målen.

Ett förebyggande arbete syftar till att motverka risken för diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.

Vi kommer arbeta förebyggande genom att:

- På planerings- och utvärderingsdagar reflekterar vi över vår verksamhet.
- Pedagogerna finns närvarande vid konflikthantering.
- Pedagogerna ska ges tid till att kontinuerligt reflektera över sin verksamhet och sitt förhållningssätt.

4.1 Kartläggning av riskfaktorer

Undangömda skrymslen och vrår, såväl utomhus som inomhus.

4.2 Målformulering

Vi vill att alla barn ska känna sig trygga var de än befinner sig på förskolans gård.

Vi vill att alla barn ska känna sig trygga var de än befinner sig inne på förskolan.

4.3 Insatser

Vi befinner oss nära barnen i deras lek och aktivitet, såväl inne som ute.

5. Åtgärdande arbete

Anmälan, utredning, åtgärder och uppföljning görs i det digitala systemet Drafit KB process.

Arbetsgång då barn kränker barn

- Om ett barn upplever sig ha blivit utsatt för diskriminering, trakasserier eller kränkningar så är det den vuxnes ansvar att anmäla detta till rektor.
- Rektor ansvarar för att informera förvaltningen samt vårdnadshavare. Förvaltningen informeras per automatik via Drafit KB process, där verksamhetschef, barn- och utbildningschef samt nämndsekreterare har insyn.
- Rektor gör bedömningen att inleda en utredning på förskolan, om man inte genom några få frågor kan få händelsen klarlagd och situationen därefter är uppklarad. Därefter delegeras ansvar för utredningen till lämplig person. (Om ett barn upplever sig ha blivit utsatt för diskriminering, trakasserier eller kränkningar av personal ska rektor ansvara för utredningen). Utifrån utredningens resultat vidtas nödvändiga åtgärder för att förhindra framtida kränkningar.
- Utlämnande av utredningsmaterial ska sekretessgranskas. Vårdnadshavare informeras om resultatet av utredningen samt eventuell åtgärdsplan.
- Nämndsekreteraren är ansvarig för att rapportera alla ärenden till nämnden vid varje sammanträde.
- Förvaltningsledningen följer kontinuerligt upp kränkingsanmälningar samt utredningar med skolledarna.

Arbetsgång då vuxen kränker barn

- När en vuxen, personal eller vårdnadshavare, kränker ett barn måste den som upptäcker detta agera utan dröjsmål.
- Ta den vuxne åt sidan och ställa "hur - frågor" samt hänvisa till diskrimineringslagen.
- Rektor informeras.
- Rektor ansvarar för att utreda, åtgärda, dokumentera och följa upp vidtagna insatser mot kränkningen

- Överordnad chef informeras alltid.
- Överordnad chef håller sig informerad om ärendet tills det är säkerställt att kränkningarna och/eller trakasserierna upphört.

Hanteringsprogrammet som används i arbetsgången vid kränkningar

En länk till Drafit KB process finns alltid på barn- och utbildningsförvaltningens sida på kommunens intranät.

Observera

Pågående utredning eller åtgärder skall inte diskuteras med barn eller vårdnadshavare som inte är berörda av kränkningarna. Offentlighets- och sekretesslagen skall följas.

6. Förankring

Här beskriver ni hur dokumentationen och likabehandlingsarbetet förankras hos samtliga barn, vårdnadshavare och all personal på er förskola.

Vad ska göras?

All personal på Tomtberga 2 är involverade i arbetet mot diskriminering och kränkande behandling. De är förankrade i de gemensamma begreppen och vad de innebär. Arbeta med vår värdegrund sker dagligen tillsammans med våra barn och så även jämställdhetsarbetet.

När ska det göras?

Planen diskuteras vid avdelningsmöten, arbetsplatsträff, föräldramöte samt vid inskolning och utvecklingssamtal. Jämställdhetsplaneringar görs 4 gånger per år och ligger i unikum, vårt digitala dokumentationsverktyg.

Vilka resurser finns avsatta för detta?

På avdelningsplaneringar/möten/arbetsplatsträffar samt i utvecklingsgruppen (med en representant från varje avdelning) finns tid att diskutera utifrån verktyget.

Vem är ansvarig?

Alla som arbetar på förskolan.

Hur och när utvärderar ni insatsen?

Vi utvärderar våra insatser via Unikum och vid utvecklingssamtal samt vid de dagliga mötena mellan pedagoger, barn och vårdnadshavare.

7. Uppföljning och utvärdering

Här beskriver ni hur dokumentationsarbetet årligen ska följas upp, utvärderas och revideras på er förskola.

I slutet eller i början av varje termin ska alla arbetslag sammanställa och utvärdera dokumentation av arbetet mot diskriminering och kränkande behandling.

Jämställdhetsplaneringar (bilaga 8.4) läggs i unikum kvartalsvis och utvärderas där.

Reflektionsprotokoll (bilaga 8.3) förs in i verktyget när den nya planen görs.

8. Bilagor

Här följer bilagor som stöd för arbetet med dokumentationsarbetet.

Bestämmelser i skollagen förbjuder diskriminering och kränkande behandling (6 kap. 6-10 §§). Lagen ställer krav på att verksamheten bedriver ett målinriktat arbete för att främja barns lika rättigheter och möjligheter, och för att förebygga trakasserier, diskriminering och kränkande behandling.

Förskolans verksamhet bedrivs i enlighet med Lpfö18. Förskolans värdegrund ska genomsyra hela verksamheten.

8.1 Definition av begrepp

Kränkande behandling

- Gemensamt för all kränkande behandling är att någon eller några kränker principen om alla människors lika värde.
- Kränkningar är ett uttryck för makt och förtryck.
- Kränkningar kan utföras av en eller flera personer och riktas mot en eller flera.
- En kränkning kan äga rum vid enstaka tillfällen eller vara systematiska och återkommande.
- Kränkningar utförs av och drabbar såväl barn som vuxna.

En viktig utgångspunkt är den individuella upplevelsen och att den som uppger att hen blivit kränkt, alltid måste tas på allvar.

Kränkningarna kan vara

- Fysiska, till exempel att bli utsatt för slag och knuffar.
- Verbala, till exempel att bli hotad eller kallad för fula ord.
- Psykosocial, till exempel att bli utsatt för utfrysning, ryktesspridning.
- Text- och bildburna, till exempel att inte alla barn får inbjudningskort vid födelsedagar.

Diskriminering

Diskriminera handlar om att berövas rätten att få vara sig själv. Det handlar om den individuella upplevelsen av att fått sin värdighet kränkt utifrån någon av de sju diskrimineringsgrunderna; kön, etnisk tillhörighet, religion och annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, könsöverskridande identitet eller uttryck, sexuell läggning och ålder. Diskriminering utifrån diskrimineringsgrunderna regleras i diskrimineringslagen 2008:567.

Kön

Kön i form av kvinna/flicka eller man/pojke som registreras vid födseln eller senare fastställs. Exempel: Johan sätter på sig en utklädningsklänning och ska gå och dansa, pedagogen frågar då om det är Johanna som ska dansa.

”Tjejer får klä sig som killar, men killar får inte klä sig som tjejer”

Etnisk tillhörighet

Med etnisk tillhörighet avses en persons nationella och etniska ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande.

Exempel: Ett barn med en annan dialekt blir retad över sitt uttal av de andra barnen.

Religion och annan trosuppfattning

I trosuppfattning ingår åskådningar som är jämförbara med religion. Etiska, filosofiska eller politiska värderingar/åskådningar ingår inte.

Exempel: Fatima blir ledsen då barnen skrattar åt hennes mamma som bär muslimsk huvudduk.

Funktionsnedsättningar

Med funktionsnedsättning menas nedsättning av fysisk, psykisk eller intellektuell funktionsförmåga som uppstår i mötet med omvärlden. En individ kan ha en funktionsnedsättning, men är inte funktionshindrad. Det är omvärlden som står för hindren, inte individen själv.

Exempel: Ett barn sitter i rullstol och kan inte gå med på utflykt, får sitta inne och rita med en annan avdelning.

Könsöverskridande identitet eller uttryck

Med könsöverskridande identitet eller uttryck handlar om människor som ibland eller alltid bryter mot samhällets normer och föreställningar om hur kvinnor och män förväntas se ut eller vara.

Exempel: Att tillåta att alla får klä sig som de vill.

Sexuell läggning

Med sexuell läggning menas hetero, -homo – eller bisexuell läggning, vilka är de sexuella läggningar som finns definierade enligt svensk lag.

Exempel: Pelle och Antonio är bästa vänner och säger att de älskar varandra och vill gifta sig när de blir stora. Pedagogerna skrattar och säger att det nog kommer att vara bästisar.

Ålder

De lagar och regler som antagits av riksdagen, där ålder anges, ska inte ses som ett uttryck för diskriminering. Som skola eller förskola gör du dig då inte heller skyldig till åldersdiskriminering vid tillämpning av dessa regler. Det är dock tillåtet att särbehandla på grund av ålder om det finns ett syfte.

Exempel: Att man på förskolan har döpta grupper efter år och låter till exempel en femåring gå kvar i fyraårsgruppen på grund av sen utveckling.

Trakasserier

Trakasserier är en handling som kränker ett barns värdighet och som har koppling till någon av de sju skyddande diskrimineringsgrunderna.

Konflikter

Tillfälliga händelser som i allmänhet kan redas ut med hjälp av de vuxna som finns på arbetsenheten. Pedagogerna spelar alltid en viktig roll och ansvarar för att hemmen blir informerade. Viktigt att dokumentera.

8.2 Lagtexter

Aktuella bestämmelser:

1. Barnkonventionen
2. Lpfö18
3. Skollagen 2010:800
4. Diskrimineringslagen 2008:567

8.3 Reflektionsprotokoll

Arbetslagets reflektionsprotokoll till dokumentation av arbetet mot diskriminering och kränkande behandling

Datum:

Avdelning:

Reflektera kring de åtgärder från förra året som genomförts/inte genomförts.

Material vi har använt oss av?

[egen text]

Mål som uppnåtts?

[egen text]

Hur går vi vidare?

[egen text]

Barnen ska vara delaktiga och medverka i dokumentationsverktyget mot diskriminering och kränkande behandling, hur har de varit det?

[egen text]

8.4 Jämställdhetsplanering

Tema: *Trygghet, Självkänsla, Empati, Respekt*

Period:

Avdelning:

Läroplanens mål enligt Lpfö18:

[egen text]

Avdelningens mål:

[egen text]

Aktivitet:

[egen text]

När? Var? Hur? Varför?

[egen text]

Resultat - hur blev det?

[egen text]

Analys - använd fördjupande frågor som t.ex. Varför blev det som det blev? Hur gjorde vi?
Vad behöver ändras till nästa gång?

[egen text]

OBS! Dessa skrivs i mall som finns i Unikum och delas där.

9. Källor

FN:s konvention om barns rättighet. Barnkonventionen. UNICEF.

Skolverket (2014). *Främja, förebygga, upptäcka och åtgärda*.

Skolverket. *Läroplan för förskolan (Lpfö18)*

Skolverket (2013). *Förskolan och skolans värdegrund*.

Svaleryd, Kajsa & Hjertson, Moa (2012). *Likabehandling i förskola och skola*. Stockholm:
Liber

Skapare av dokumentet:

Christina Jansson, Inger Lundberg, Malin Enqvist, Ulrica Ericsson, Anne Lee Larsson och Lina Backman
(Barn- och utbildningsförvaltningen, Östhammars kommun).